

COVID-19 SALGINI VE BERABERİNDE GETİRDİĞİ EĞİTİM SÜRECİ

Hafize Gamze KIRMIZIGÜL₁

ÖZET

Günümüzde dünya çapında birçok ülkeyi sarsan ve Türkiye’de de pek çok alanda değişime ve dönüşüme neden olan Covid-19 (Korona virüs) salgını yaşantımızı önemli ölçüde etkilemiştir. Uzak Doğu’da ortaya çıkarak kısa bir süre zarfında tüm dünyayı etkisine alan Covid-19 farklı alanlarda olduğu gibi eğitim alanında da aksaklıklara ve değişikliklere neden olmuştur. Covid-19 salgını öncesinde ve sonrasında dijital dünyada ve öğrenme ortamlarında meydana gelen değişimler neticesinde eğitim öğretim süreci ve uygulamalarında kaçınılmaz değişiklikler meydana gelmiştir. Meydana gelen farklı değişimler öğrencileri, velileri, eğitim yöneticilerini ve öğretmenleri etkilemiştir. Özellikle Türkiye’de 16 Mart tarihinde yüz yüze eğitime verilen arayla birlikte 23 Mart tarihinden itibaren başlayan uzaktan eğitim süreci öğretmenlerin öğrencilerle etkileşimlerini, iletimlerini ve öğretmenlerin derslerini gerçekleştirme yöntemlerini de değiştirmiştir. Bu süreç zarfında öğretmenler de öğrenci ve veliler gibi dijitalleşen eğitime ayak uydurma çabasında olmuşlardır. Öğretmenlerin teknolojik ve pedagojik alan bilgi ve deneyimlerinde önemli gelişmelerin yaşandığı söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Eğitim Öğretim Süreci, Öğretmen, Öğrenci, Veli

THE COVID-19 PANDEMIC AND THE RESULTING EDUCATION PROCESS

ABSTRACT

The Covid-19 pandemic (Coronavirus), which has shaken many countries all over the world and caused many changes and transformations in many areas in Turkey, has a significant impact on our lives. Covid-19, emerging in the Far East and affecting the whole world within a short period of time, has caused setbacks and changes in the field of education as in other various areas. Inevitable changes have taken place in education processes and practices due to the changes in the digital environment and learning environments before and after the Covid-19 pandemic. These various changes have affected students, parents, academic administrators, and teachers. In particular, the distance education process that started on 23 March 2020 after face-to-face education was adjourned on 16 March in Turkey has changed interactions and communications of teachers with their students as well as the way they teach their lessons. Teachers have also tried to keep up with the digitalized education within this period just like students and parents. It can be said that important developments have occurred in teachers’ technological and pedagogical knowledge and experience.

Keywords: Covid-19, Education Process, Teacher, Student, Parent

¹ MEB, Öğretmen, Sivrice İmam Hatip Ortaokulu, Elazığ, graceful_gamze@hotmail.com
İnönü Üniversitesi SBE Matematik Eğitimi ABD Doktora Öğrencisi

GİRİŞ

Toplumlar çoğu zaman durağan özelliklerinin yanı sıra dinamik bir değişim sürecinin içine girerler ve bu süreç bir toplumsal değişme olarak ifade edilmektedir. Değişmeden kasıt olarak farklılaşma ve bir durumdan farklı bir duruma geçiş ele alınmaktadır. Bu doğrultuda toplumsal ya da sosyal değişme sosyal kültürün maddi ve manevi öğelerindeki bazı değişiklikleri kapsamaktadır. Ayrıca toplumsal değişme toplumun sosyal hayatında farklı türde alanlarda (aile, tüketim, üretim, yönetim, insan ilişkileri, bilim, teknoloji, eğitim-öğretim, roller ve statüler, tutum ve davranışlarda) gözlenen farklılaşmaların tümüdür. Bu bağlamda toplumsal ya da sosyal değişimin bazı zamanlarda hızlı bazı zamanlarda yavaş ve kendiliğinden, plansız ya da devlet tarafından planlı bir biçimde gerçekleşebileceğinden bahsedilebilir (Şişman 2010).

Eğitim Ertürk'e (1975) göre bireyin davranışlarında kasıtlı istendik yönde kendi yaşantısı yoluyla davranış değiştirme süreci olarak tanımlanmaktadır. Açıkgöz'e (2000) göre ise bireyin gelişiminin amaçlandığı ve öğrenmelerin gerçekleşmesi ve sürdürülmesi ile devam eden düzenli ve planlı etkinliklerden meydana gelen bir süreçtir. Eğitim ile ilgili olarak yakından ilişkili farklı kavramlar da göze çarpmaktadır, bu kavramlardan biri öğrenmedir. Bu bağlamda öğrenme, bireyde dış çevreden alınan uyaranlara bağlı olarak bireyde meydana gelen kalıcı izli değişiklikler ve hayat boyu devam eden, zamana ve mekâna bağlı olmadan gerçekleşebilen bir kavramdır (Şişman 2010).

Toplumların tarihine bakıldığında bazı siyasi, kültürel, ekonomik ya da teknolojik gelişmelerin toplumları büyük oranda etkilediği gibi eğitimi de etkilediği görülmektedir (Şişman 2010). Örneğin, bilgisayarın 1970'li yıllarda okullara girmeye başlaması ile Türkiye'de eğitim alanında değişmeler olduğu ve teknolojinin hemen her alanda kullanımı ile günümüze kadar büyük bir toplumsal değişme olduğu ifade edilebilir.

Günümüzde ise dünya çapında birçok ülkeyi etkileyen ve Türkiye'de de pek çok alanda değişime ve dönüşüme neden olan Covid-19 (Korona virüs) salgını yaşantımızı önemli ölçüde etkilemiştir. Uzak Doğu'da ortaya çıkarak kısa bir süre zarfında tüm dünyayı sarsan Covid-19 farklı alanlarda aksaklıklara ve değişikliklere neden olmuştur. Bu bağlamda Türkiye'de ilk Covid-19 vakası 11 Mart tarihinde görülmüş ve bu tarihten itibaren hemen her alanda önemli kararlar alınarak hızlı bir şekilde uygulamaya geçilmiştir. Eğitim ve öğretim sistemimizi ve sürecini etkileyen en önemli karar ise 16 Mart tarihinden itibaren yüz yüze eğitime ara verilmesi ve 30 Mart tarihine kadar bir haftalık sürecin ara tatil ve kalan bir haftalık sürecin ise uzaktan eğitim ile geçirileceği kararıdır. Milli Eğitim Bakanı Ziya Selçuk, 23 Mart Pazartesi gününden başlamak üzere Eğitim Bilişim Ağı (EBA) üzerinden öğrencilerin evlerinden uzaktan eğitimle eğitim öğretim sürecine devam edeceklerini belirtmiştir (Erişim Adresi:<https://www.setav.org/5-soru-koronavirus-covid-19-salgininin-egitim-veogretmenlere-etkisi/> Erişim Tarihi: 20.04.2020).

MEB, TRT-EBA TV'nin yayın programını duyurdu

EBA TV ilkökul, Ortaokul ve Lise uzaktan eğitim süreci için 23 Mart'tan itibaren yayında olacak

Dersler, 20'er dakika olarak yayımlanacak ve aralarda 10'ar dakikalık etkinlik kuşağı olacak

www.eba.gov.tr

DERS SAATLERİ

EBA TV ilkökul / Ortaokul
09.00-13.30

İlkokul
Türkçe,
Matematik,
Hayat Bilgisi,
Fen Bilimleri,
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi ve
İngilizce'ye ilave olarak ilkokullarda Yetiştirme Programı kapsamında Türkçe ve Matematik Dersleri verilecek
Dersler 20'er dakika olarak yayımlanacak ve aralarda 10'ar dakikalık etkinlik kuşağı olacak

Ortaokul
Türkçe,
Matematik,
Sosyal Bilgiler,
Fen Bilimleri,
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi,
İngilizce ve
İmam Hatip Ortaokulu öğrencileri için Arapça dersleri olacak

EBA TV Lise
09.00-14.30

Lise
Tarih,
Coğrafya,
Türk Dili ve Edebiyatı,
Matematik,
Fizik,
Kimya,
Biyoloji,
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi ve
İmam Hatip Lisesi öğrencilerinin de diğer temel dersleri olacak

13.30 – 17.30 / 17.30 – 21.30'da iki kez tekrar yayın ekrana gelecek

15.00-21.00 arasında EBA TV Lise'de tekrar yayınları ekrana gelecek

19.04.2020

Şekil 1: EBA Programı

Eğitim öğretim sürecinde farklı bir dönüşüm ve uygulama olarak yansıyan uzaktan eğitim süreci TRT aracılığıyla ilkökul, ortaokul ve lise olmak üzere üç farklı sınıf düzeyinde televizyon kanalı ve EBA kapsamında internet vasıtasıyla öğrencilerin hizmetine sunulmuştur. İlerleyen günlerde ise Türkiye'de durumun kötüleşmesi ve vaka sayılarında artış yaşanmasıyla birlikte 25 Mart tarihinde okulların 30 Nisan tarihine kadar açılmayacağı ve bu sürecin dijital ortamda devam edeceği açıklanmıştır (<https://www.setav.org>).

	Pazartesi	Salı	Çarşamba	Perşembe	Cuma	Cumartesi	Pazar
00:00 - 09:00	Öğretmen Kullanımı						
09:00 - 11:00	5. Sınıf	6. Sınıf	5. Sınıf	9. Sınıf	10. Sınıf	8. Sınıf	
11:00 - 13:00	7. Sınıf	8. Sınıf	7. Sınıf	10. Sınıf	9. Sınıf	6. Sınıf	
13:00 - 15:00	6. Sınıf	5. Sınıf	6. Sınıf	6. Sınıf	5. Sınıf	7. Sınıf	
15:00 - 17:00	8. Sınıf	7. Sınıf	8. Sınıf	8. Sınıf	7. Sınıf	9. Sınıf	
17:00 - 19:00	9. Sınıf	10. Sınıf	9. Sınıf	9. Sınıf	10. Sınıf	10. Sınıf	
19:00 - 21:00	8. Sınıf	8. Sınıf	8. Sınıf	8. Sınıf	8. Sınıf	8. Sınıf	
21:00 - 00:00	Öğretmen ve İlkokul Velileri Kullanımı						

Öğretmen ve Serbest Öğrenci Kullanımı

Şekil 2: EBA'ya Sınıfların Giriş Saatleri

1. UZAKTAN EĞİTİM

İlk olarak 1700’lerde Amerika’da mektup yoluyla yapılan, sonrasında yazılı ders materyallerinin posta ile gönderilmesi ile çeşitlenen, radyo-televizyon ve sinemanın da dâhil olmasıyla multi-medya çağına giren ve sonuç olarak bilgisayar ve internet teknolojileri aracılığıyla daha elverişli koşullara ulaşan süreç uzaktan eğitim sürecinin gelişimidir (Ergüney, 2015). İnternet aracılığıyla eğitim yani uzaktan eğitimin e-öğrenme biçiminde gerçekleşmesi öğrencilerin, öğrencilerden ve öğretmenlerinden uzakta olmalarına rağmen eş zamanlı ya da ayrı zamanlı olarak internet üzerinden iletişim kurdukları ve bilgilerin internet vasıtasıyla aktarıldığı bir eğitim sistemi olarak ifade edilebilir (Gökdaş ve Kayri, 2005).

Türkiye’de uzaktan eğitimin tarihine bakacak olursak cumhuriyetin ilk yıllarına uzanan bir süreç karşımıza çıkmaktadır. Uzaktan eğitim sürecinde ise kullanılan yaygın teknolojiler ve uzaktan eğitim konusunda meydana gelen gelişmeler dikkate alındığında Türkiye’de uzaktan eğitimin temel olarak 4 döneme ayrıldığı görülmektedir (Bozkurt, 2017).

1. Dönem -Tartışma ve öneriler: Kavramsal (1923-1955)
2. Dönem -Yazışarak: Mektupla (1956-1975)
3. Dönem - Görsel-işitsel araçlarla: Radyo-Televizyon (1976-1995)
4. Dönem - Bilişim tabanlı: İnternet-Web (1996-...)

(<https://tr.wikipedia.org>).

1982 yılında Anadolu Üniversitesi, 2010 yılında Atatürk Üniversitesi ve İstanbul Üniversite’lerinde kurulan Açıköğretim fakülteleri ile uzaktan eğitimin Türkiye’de yayılması ve ilerlemesine büyük çaba harcanmış, farklı üniversitelerde kurulan uzaktan eğitim merkezleri ile bu gelişim desteklenmiştir. Günümüzde ise Covid-19 salgını süresince tercih edilen en önemli eğitim teknolojisidir.

2. UZAKTAN EĞİTİM SÜRECİ VE AİLE

Aile, kavramı bireyin çevresiyle ilk etkileşiminin başladığı ve ilk öğrenmelerin gerçekleştiği toplum birimidir. Bireyin başkalarına bağımlı olmadan gereksinimlerini karşılayabileceği ve toplumsal kaynakları kullanmaya ve gerekli beceriler edinmeye hizmet edebilecek çaptaki birçok beceri ya da bu beceriler için önkoşul nitelik taşıyan unsurlar, ilk olarak aile ortamında, ailedeki diğer bireyler ile etkileşime geçilerek öğrenilmeye başlanır. Bu öğrenmeler, aynı zamanda, okulda kazandırılması amaçlanan becerilerin önkoşul becerilerini oluşturduğu için, çocuğun okulda ödüllendirilerek uygun davranışlarını devam ettirmesi ve yeni davranışlar kazanmasını kolaylaştırmaktadır. Bu doğrultuda, ailenin tüm çocukların yaşamında önemli bir rolü bulunduğu görülmektedir (Cavkaytar, 1999; Varol, 1996; Vuran, 1997).

Bu bağlamda Covid-19 salgını ve beraberinde getirdiği durum sonucunda eğitim öğretim süreciyle ilgili olarak alınan kararlar, dijitalleşen eğitim ve uzaktan eğitim sürecinde aileleri de hiç kaçınılmaz önemli ölçüde etkilemiştir. Eğitimlerine uzaktan eğitim süreci ile devam eden ve evlerinde bu süreci geçirecek olan tüm öğrenciler için ailelerinin eğitimlerine katılımları dolaylı olarak sağlanmıştır.

3. UZAKTAN EĞİTİM SÜRECİ VE ÖĞRETMENLER

Farklı alanlarda yaşanan gelişmeler sonucunda bireylerin mevcut bilgi birikimlerinin en fazla iki yılda bir iki kat arttığı bir gelişim çağında öğretmenlerin de bu gelişmeleri yakından takip etmeleri ve kendilerini yenilemeleri gerekmektedir (Özkan, 2000). Ayrıca toplumlarda meydana gelen gereksinimleri giderecek olan öğretmenler, alan bilgileri, genel kültür ve öğretmenlik meslek bilgileri yönünden üst seviyede yetişmiş insan gücüdür (Yılman, 2006).

Covid-19 salgını öncesinde ve sonrasında dijital dünyada ve öğrenme ortamlarında meydana gelen değişimler neticesinde eğitim öğretim süreci ve uygulamalarında kaçınılmaz değişiklikler meydana gelmiştir. Meydana gelen farklı değişimler öğrencileri, velileri, eğitim yöneticilerini ve öğretmenleri etkilemiştir. Özellikle 16 Mart tarihinde yüz yüze eğitime verilen arayla birlikte 23 Mart tarihinden itibaren başlayan uzaktan eğitim süreci öğretmenlerin öğrencilerle etkileşimlerini, iletişimlerini ve öğretmenlerin derslerini gerçekleştirme yöntemlerini de değiştirmiştir. Bu süreç zarfında öğretmenler de öğrenci ve veliler gibi dijitalleşen eğitime ayak uydurma çabasında olmuşlardır. Öğretmenlerin teknolojik ve pedagojik alan bilgi ve deneyimlerinde önemli gelişmelerin yaşandığı söylenebilir. Uzaktan eğitim sürecinin beraberinde getirdiği değişimler ve gelişmeler doğrultusunda öğretmenler EBA üzerinden öğrencileriyle ders içeriği paylaşma ve EBA aracılığıyla ödevlendirmeler yapma etkinliklerinde bulunmuşlardır. Ayrıca Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından öğretmenler ve öğrenciler için 13 Nisan tarihinde EBA üzerinden canlı sınıf ve canlı ders uygulaması hayata geçirilmiştir (<https://www.setav.org>).

Şekil 3: EBA Canlı Ders

SONUÇ VE ÖNERİLER

Tüm dünyayı ve Türkiye'yi derinden etkileyen, çağımızda ve yaşantımızda önemli bir değişime ve dönüşüme neden olan Covid-19 salgını farklı türlerde birçok sektörü ve toplumsal alanları etkilediği gibi eğitim alanını da önemli ölçüde etkilemiştir. Yetkililerin aldığı önlemler ve önemli kararlar neticesinde öğrenci, öğretmen, aile ve eğitim yöneticileri uzaktan eğitim sürecine entegre olmuştur. Ailelerin çocukları ve öğretmenlerin öğrencileriyle iletişim ve etkileşimi süreçte büyük önem taşımıştır. Türkiye'de uzaktan eğitim süreci ile, ara verilen yüz yüze eğitim süreci devam ettirilmiş ve öğrencilerin eğitim öğretim süreci kesintiye uğratılmamıştır. Öğretmenlerin teknolojik pedagojik alan bilgi ve becerilerinde önemli gelişmeler yaşanmış ve EBA aracılığıyla öğretmenler tarafından öğrenciler ödevlendirilmiş ve canlı ders uygulamasına geçilmesiyle birlikte süreç desteklenmiştir.

Toplumların ve ülkelerin önemli bir sınavdan geçtiği Covid-19 salgını sürecinde, ailelere çocukları ile daha fazla etkileşim ve iletişimde bulunarak onların süreci en az zararla atlattıklarına yardımcı olmaları önerilmektedir. Ayrıca öğretmenlerin bu süreçte yetersizlik yaşadığı ve eksik gördükleri konularda özellikle teknolojik pedagojik alan bilgilerinde, uzaktan eğitim sürecinde ve salgının bitimi sonrasında hizmet içi eğitimlerle desteklenmesi gerektiği düşünülmektedir. Üniversitelerde ve hizmet öncesinde öğretmen adaylarının da benzer bağlamda dijitalleşen dünyanın gerektirdiği beceriler konusunda çeşitli eğitimlerle gelişimlerinin sağlanması gerekmektedir. Salgın bitimi ve sonrasında öğrenci, öğretmen ve velilerin psikososyal eğitimler ile iyileştirilmeleri sağlanmalıdır.

KAYNAKÇA

- AÇIKGÖZ, K.Ü. (2000). Aktif Öğrenme Notları.
- ALTUNEL, M. (2020). İnternet Kaynağı: <https://www.setav.org/5-soru-koronavirus-covid-19-salgininin-egitim-ve-ogretmenlere-etkisi/>. Erişim Tarihi: (20.04.2020).
- BOZKURT, A. (2017). Türkiye'de uzaktan eğitimin dünü, bugünü ve yarını. *Açık Öğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi* (AUAD), 3(2), 85-124.
- CAVKAYTAR, A. (1999). *Zihinsel Engellilere Özbakım ve Ev İçi Becerilerinin Öğretiminde Bir Aile Eğitim Programının Etkililiği*. Yayınlanmış Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- ERGÜNEY, M. (2015). Uzaktan eğitimin geleceği: MOOC (Massive open online course). *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi (Journal of Research in Education and Teaching)*, (4)4, 15-22.
- ERTÜRK, S. (1975). Eğitimde Program Geliştirme. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayını.
- GÖKDAŞ, İ. ve M. KAYRI. (2005). E-Öğrenme ve Türkiye açısından sorunlar, çözüm önerileri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Elektronik Eğitim Dergisi*, 2(2).
- https://tr.wikipedia.org/wiki/Uzaktan_e%C4%9Fitim. Erişim Tarihi: 21.05.2020.
- ÖZKAN, R. (2005). Birey ve toplum gelişiminde öğretmenlik mesleğinin önemi. *Milli Eğitim Dergisi*, (166). <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/166/index3-ozkan.htm> (13.04. 2020).
- ŞIŞMAN, M. (2010). Eğitim bilimlerine giriş. Ankara: Pegem Yayınları.
- VAROL, N. (1996). Aile eğitimi çalışmalarının planlanması. *Eğitim ve Bilim*, 31-37.
- VURAN, S. (1997). *Zihinsel Engelli Çocuk Annelerine Ödüllendirme ve Eleştirmemenin Kazandırılmasında Bilgilendirme, Dönüt Verme, Dönüt Verme ve Ödüllendirmenin Etkililiği*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- YILMAN, M. (2006). Türkiye’de Öğretmen Eğitiminin Temelleri, Ankara: Nobel yayın dağıtım.